

як частку, так і частину частки в статутному капіталі господарського товариства, а також встановлено, що договір відчуження майна, предметом якого є частка (її частина) у статутному (складеному) капіталі товариства, **укладається у письмовій формі.**

Таким чином, на мій погляд, це лише первинний крок обов'язкового делегування повноважень державного реєстратора безпосередньо нотаріусу та закріплення на законодавчому рівні нерозривного оформлення правочинів та їх державної реєстрації. Є зрозумілим, що законодавець поступово впроваджує такий інструмент та в залежності від його ефективності буде залежати його подальше впровадження та розповсюдження дії нерозривності.

Ключові слова: правочин, нотаріальне посвідчення, державний реєстратор, юридична особа.

Keywords: legal transaction, notary certificate, state registrar, legal entity.

*Дишкантюк Юлія Ігорівна,
аспірант кафедри господарського права та процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

Україна однією з перших держав на пострадянському просторі, законодавчо закріпила статус і правові основи діяльності міжнародного арбітражу в трьох його основних організаційних формах: Міжнародний комерційний арбітражний суд (МКАС) і Морська арбітражна комісія (МАК) при Торгово-промисловій палаті України (ТПП) як постійно діючі арбітражні інститути і третейські суди, утворені для розгляду окремих зовнішньоекономічних спорів (ad hoc). Таким актом став прийнятий Верховною Радою України 24 лютого 1994 р. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» і Положення про МКАС і МАК як додатка до цього Закону. Відповідно до зазначених Положень, МКАС і МАК є самостійними постійно діючими арбітражними установами при ТПП України, що здійснюють свою діяльність відповідно до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж». Торгово-промислова палата України затверджує лише Регламенти МКАС і МАК, порядок обчислення арбітражного збору, ставки гонорарів арбітрів та інших видатків цих установ, сприяє їхній діяльності. Тобто, МКАС та МАК – самостійні, незалежні арбітражні

інститути, у діяльність яких не втручається і не має втручатися Торгово-промислова палата України [1, с. 5-18., с 8-9].

Метою даного дослідження є встановлення ознак Міжнародного комерційного арбітражу.

О.П. Подцерковний, характеризуючи МКАС виокремлює чотири фундаментальних ознаки міжнародного комерційного арбітражу: міжнародний комерційний арбітраж є для сторін спору альтернативою національним державним судам; міжнародний комерційний арбітраж є недержавним (приватним) механізмом вирішення господарських спорів; міжнародний комерційний арбітраж обирається та контролюється самими сторонами господарського спору; рішення міжнародного комерційного арбітражу є остаточним і обов'язковим щодо прав та обов'язків сторін господарського спору.

Боярський Є. Д. виокремлює чотири теорії правової природи МКАС: договірна (консенсуальна), юрисдикційна (процесуальна), змішана й автономна [2].

Договірна теорія стверджує, що компетенція та повноваження міжнародного комерційного арбітражу є результатом спільної згоди сторін, вираженій в арбітражній угоді. Тобто, договірна теорія загалом розглядає арбітраж на всіх його стадіях як єдиний процес, заснований на волі сторін, що уклали арбітражну угоду. Арбітражна угода та арбітражне рішення розглядаються як дві частини договору про арбітраж, поєднані волею сторін. Самий арбітражний розгляд визначається як проміжна ціль для досягнення кінцевої цілі – остаточне врегулювання спору.

На принципово протилежних засадах ґрунтується процесуальна теорія міжнародного комерційного арбітражу. Її прихильники розділяють арбітражне рішення та арбітражну угоду, оскільки вони мають різні цілі. У своєму класичному вигляді ця теорія стверджує, що міжнародний комерційний арбітраж набуває легітимності саме з державної правової системи. В рамках даної теорії арбітри вважаються «приватними» суддями, оскільки їх функції ототожнюються з функціями державних суддів: з'ясування фактичних обставин, аналіз доказів, прийняття рішення на основі норм права, що підлягає застосуванню до спірних правовідносин. Арбітражна угода, на їх думку, має суто процесуальний зміст – це акт, спрямований виключення підсудності спору державним судам та підпорядкування його вирішення арбітрам, які виносять своє рішення при повній незалежності та без будь-якого втручання сторін.

Можна зробити висновок з двох вищенаведених теорій, що при доведенні їх переваг дослідники більшою мірою концентруються на певному елементі: на арбітражній угоді чи на процесі прийняття рішення та самому арбітражному рішенні. Проте це не означає, що дані теорії мають обов'язково виключати одна одну.

Визнаючи за міжнародним комерційним арбітражем риси як договірної, так і юрисдикційної теорії, змішана теорія є більш зваженою концепцією сучасного міжнародного комерційного арбітражу. Відповідно до даної теорії хоча арбітраж існує в силу збігу волі сторін, які відображені в арбітражній угоді, але, виходячи з правової природи інституту, арбітраж має характер, що вимагає застосування процесуального права. Тобто на різних етапах функціонування арбітражу більше виявляються чи договірний, чи процесуальний елементи.

«Наймолодшою» є автономна теорія правової природи міжнародного комерційного арбітражу, що набуває популярності особливо у США та західноєвропейських країнах. Суть цієї теорії полягає у тому, що арбітраж є особливим, автономним утворенням, наділеним особливими ознаками, і тому до нього не можуть застосовуватися ані принципи та норми договірної права, ані принципи та норми процесуального права [3, с.22–35].

Його діяльність не повинна обмежуватися законами держави місця арбітражу. Прихильники теорії автономного характеру арбітражу вважають необхідним визнання таких засад як «денаціоналізація» арбітражу та необмежена автономія волі сторін в обранні правових та процесуальних норм, за допомогою яких арбітраж одержить справжній «наднаціональний» характер, і під час вирішення спорів буде застосовуватися виключно міжнародне торгове право [4, с.22–35].

Однією із проблем є співвідношення міжнародного комерційного арбітражного суду з національними судами. На інституційному рівні державні суди і МКАС, як форми захисту прав та інтересів, є незалежними один від одного. Передумовою цієї незалежності є визнання міжнародними конвенціями і актами внутрішнього законодавства обов'язковості арбітражної угоди щодо вирішення зовнішньоекономічного спору у відповідному міжнародному комерційному арбітражі. Укладення такої арбітражної угоди зумовлює два процесуально-правові наслідки: обов'язок зацікавленої сторони спору звернутись до відповідного міжнародного комерційного арбітражу для вирішення спору; виключення юрисдикції державних судів з цього спору.

МКАС, згідно з Положенням, є самостійною постійно діючою арбітражною установою, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж».

Закон «Про міжнародний комерційний арбітраж» визнає корисність арбітражу як методу, який широко застосовується для вирішення спорів сфери міжнародної торгівлі, враховує положення що містяться в міжнародних договорах України, зокрема у Нью-Йоркській Конвенції ООН про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень (1958 р.) та Європейській Конвенції про зовнішньоторговельний арбітраж (м. Женева, 1961 р.). В основі Закону закладено Типовий закон про міжнародний торговий арбітраж, що був прийнятий у 1985 році Комісією ООН з права міжнародної торгівлі і схвалений Генеральною Асамблеєю ООН для застосування державами у своєму національному законодавстві, що забезпечує однаковий підхід до правового регулювання міжнародного комерційного арбітражу в цих державах. МКАС приймає до розгляду спори, що відносяться до його компетенції, за наявності письмової угоди між сторонами про передачу йому всіх або певних спорів, які виникають або можуть виникнути між сторонами у зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того, чи мають вони договірний характер чи ні. Арбітражна угода може бути укладена у вигляді арбітражного застереження в договорі або у вигляді окремої угоди.

Порядок звернення до МКАС та розгляду справ визначається Регламентом МКАС, а розмір арбітражного збору, який справляється у прийнятій до розгляду справі – Положенням про арбітражні збори і витрати (додаток до Регламенту Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України).

Тож ми дійшли до висновку, що Міжнародний комерційний арбітраж характеризується наступними ознаками: є недержавним механізмом вирішення господарських спорів; є альтернативою національним державним судам для сторін спору; обирається та контролюється самими сторонами господарського спору; його рішення є остаточним і обов'язковим щодо прав та обов'язків сторін господарського спору.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Селівон М. Ф. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні: стан і перспективи розвитку / М. Ф. Селівон // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 2. – С. 5-18. С. 8-9
2. . Боярський Є. Д. Теорії правової природи міжнародного комерційного арбітражу та їх рецепція у праві України . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Ppip/2012_11/Bojarsky.pdf

3. Белоглавок О. Правовий характер міжнародного арбітражного розгляду у торговельних справах та прояви конфліктів між правовими культурами / О. Белоглавок // Право України. – 2011. – № 1. – С. 22–35.
4. Николукин С. В. Арбитражные соглашения и компетенция международного коммерческого арбитража. Проблемы теории и практики. – М.: Юриспруденция, 2009. – с. 144.

Ключові слова: третейський суд, арбітражне застереження, арбітраж
Keywords: arbitration, arbitration clause

*Забуранна Анастасія Олександрівна,
аспірантка кафедри аграрного, земельного та екологічного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ГРОМАДЯНАМИ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

Відповідно до ст. 14 Конституції України земля є основним національним багатством, яке перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю гарантується [1].

Нормативно-правове регулювання прав громадян на землі в Україні знаходиться на етапі активного розвитку і має багато суперечливих аспектів.. Права громадян на землю досліджувалися такими вченими: І. І. Каракаш, Т. Г. Ковальчук, П. Ф. Кулинич, В. В. Носік, А. А. Погрібний, В. І. Семчик, Т.Є. Харитонова, М. В. Шульга та іншими.

Відповідно до п. б ч. 1 ст. 81 Земельного кодексу України (далі – ЗКУ) кожен громадянин має право отримати у власність земельні ділянки шляхом їх безоплатної передачі із земель державної і комунальної власності.

Законодавством України чітко передбачено випадки, коли землі державної та комунальної власності передаються громадянам України безоплатно. Законодавчо також визначено і порядок передачі земельних ділянок у приватну власність, однак практичні аспекти такої процедури досі породжують ряд питань, що потребують вирішення.

Впровадження децентралізації влади, жвава суспільна дискусія щодо відкриття ринку землі, а також очевидні перспективи його відкриття, суттєво змінили об'єктивні обставини та реалії щодо справедливого забезпечення громадянам права безоплатної приватизації землі, а також породили ряд нових викликів перед українським народом.